

Tesalonike a zengât ekap kânok Paulonâ kulemgum ziŋgip.

Paulonâ zengât op Anutugâren sâiwap sâip.

¹ Paulo, Siliwano sot Timoteo, nen Tesalonike kamânân kâmut ândie, zengât ekap zi kulemgum ziŋgen. Zen Anutu Ibâ sot Kembu Yesu Kristo zet sot pâlâtân upme, zengât ekap zi kulemguen. Tânzângozângoŋ sot um lumbenâ zengâren zim-bap.

² Nen âsâbân zengât op Anutugâren sâiwap sâim dukumen. Ninâu sâmen dâp zengât nângâm ândimen. ³ Zen nângâm pâlâtânziŋgât op Kembu kore okŋangâme. Zen umziŋandâ Anutu gâsum pâlâtân kwap nep tuume. Kembuniŋâ Yesu gâbapkât um bâbâlân op mambât ândie. Zen yatâ upme. Zorat nângâm Ibâniŋâ Anutu zâkkâren ninâu sâmen. ⁴ Bukurâpnâ, nen itâ nângen. Anutuŋâ umŋâ gâsum sâlâpzângoi gâsum sâlâpzângoip.

⁵ Yatâ otziŋgipkât den ŋiŋi âlip mem ga dâzângoindâ den yennâ mân oip. Zo imbanâŋoot sot Kaapum sot oip. Den zo nângâne umziŋan giarip. Nen zen sot ândim kut ŋâi ŋâi urâwen, zorat topŋâ ek nângâwe. Zengât op yatâ op ândiwen, zo nânge.

⁶ Neŋgât orot mâme ek nângâwenâ yatik op ândiwe. Oi Kembu zik orot mâme zo ekŋâ yatik

moliwe. Zen siŋgi âlip nâŋgâm mem ândiwe. Siŋgi âlip sâknam kwâkŋan mem ândine Tirik Kaapumŋâ mem bâbâlaŋ kwatziŋgi sâtâre op nâŋgâwe. ⁷ Zen Kembugâren nâŋgâm pâlâtâŋ kwâkŋaŋgâne Makedonia sot Grik hânân siŋgiziŋ nâŋgâm yatik urâwe.

Tesalonike a zengât den siŋgi kamân dâp arip.

⁸ Zengâren gâbâ Kembugât den laŋ kârâm âi Makedonia sot Grik hânân muyageip. Oi zorik buŋâ. Zen Anutu nâŋgâm pâlâtâŋ kwarâwe, zorat den siŋgi kamân dâp ari nâŋgâne niŋâ mân dâzâŋgowen. ⁹ Zen ziiŋak nen zengâren ga nep tuugindâ bonŋâ muyageip, zorat den siŋgi dâtnâŋgome. Oi zen lopio yenŋâ, aŋâ tuutuun, zo kândâtkom Anutu, ândiândi mariŋâ bonŋâ mâte okŋaŋgâm arâpŋâ urâwe. ¹⁰ Oi nanŋâ Yesu mu-muŋan gâbâ mângeip, zâk gâtâm sumbemân gâbâ gâbap. Oi narâk patin Anutu kukŋaŋgât bonŋâ zo sâi neŋgâren mân âsâgibap. Zen zâk gâbapkât um bâbâlaŋ op mambât ândime. Nen zengâren nep tuugindâ bonŋâ muyageip, zorat siŋgi ziiŋak nâŋgâm nâ zo yatâ sâm dâtnowe.

2

Paulo zâk Kembuŋâ egi âlip upap, zorat sâip.

¹ Bukurâpnâ, zengâren ga nep tuugindâ bon buŋ mân oip, zo ziiŋak nâŋge. ² Mârum Pilipi kamânân nâŋgom mem ŋâi ŋâi otniŋgâwe, zo nâŋge. Yatâ otniŋgâne Anutuŋâ betniŋan mei keŋgât buŋ zengâren gam ândiwen. Oi a donbep kâsa otniŋgâne laŋ Anutugât den siŋgi zo sapsun

zingâwen. ³ Um bâbâlaŋ den sâmen, zo nângâm gulipkum mân sâmen. Den sarâ mân sâmen. ⁴ Zorat op Anutuŋâ niŋgiri âlip opmap. Den siŋgi âlip sânatkât sâm niŋgip, zorat dâp sâmen. A ziŋ niŋgitne âlip upapkât buŋâ. Anutuŋâ nenġât nâŋgi âlip upapkât sâmen. Anutu zâk umninaŋġât top ekmap. ⁵ Zen nenġât topniŋ nângâme. Nen mân kâitzâŋgomen. Mân elakzâŋgomen. Oi zengâren kât sikumġât âkŋâle mân urâwen. Zo Anutuŋâ nâŋgi ko san.

⁶ A kutâ otziŋġanakât mân sâwen. Kristogât Aposolo op ândim kut ŋâi ŋâigât sâindâ dâp upap. Zo nângâmŋâ zen mo kamân nâmbutŋâ zen a kutâ otziŋġanat mân sâwen. ⁷ Buŋâ. Ambân ŋâiŋâ murarâpŋâ on galem otziŋġamap, zo yatâ nen zengâren ândim galem otziŋġâwen. ⁸ Nenġât âkŋâle zengâren zeipkât Anutugât siŋgi âlip dâzâŋgonatkât zorik buŋâ. Nen kore otziŋġâm ândinam urâwen. Umniŋâ zengâren kirip, zorat.

⁹ Bukurâpniŋâ, sâknam nep tuum ândiwen, zo nâŋge. Zengâren gâbâ kut ŋâi ŋâi zo mân minam ŋâtik sirâm nep kârâpŋoot tuum ândiwen. Kanpitâ mân kwatziŋġanatkât zengâren nep tuum ândiwen. Zo yatâ op Anutugât den siŋgi âlipŋâ dâzâŋgowen, zo nângâme. Oi Anutu zâk yatik topniŋ nâŋġap. ¹⁰ Nen um salek sot târârakŋâ, tosa buŋ ândim Kembugât kâmut op ândie, zengâren nep tuuwen. ¹¹ Ŋâi itâ nângâme. Ibâŋandâ murarâŋâ den dukumap, zo yatik niŋâ den dâzâŋgowen. Um bâbâlaŋ den sot girem den dâzâŋgowen. ¹² Anutuŋâ zâkkât um topŋan sot âsakŋan ândibi sâm diiziŋġamap. Oi zen zâkkât a

bonjâ op, zâkkât tobat op ândibigât den yatâ zo dâzângowen.

Kembugât den lunetâ kâsa otziŋgâwe.

¹³ Nen Anutugât den dâzângoindâ nâŋgâne a den mân oip. Zo âlip nâŋgâwe. Zo Anutugât den. Zen den zo nâŋgâm mem umziŋan pane nep tuumap. Oi zorat nen âsâbân Anutugâren sâiwap sâmen.

¹⁴ Bukurâpnâ, zen Anutugât kâmut Yudaia hânân Yesu Kristogâren pâlâtân urâwe, zen sot tobat kânok urâwe. Zen Yuda a ziŋâ kâsa otziŋgâm sâknam ziŋgâwe, zo yatik zengâren kamârâpziŋandâ zâŋgom sâknam ziŋgâwe.

¹⁵ Yuda a zen Propete sot Yesu Kristo zâŋgone muwe. Oi nen yatik nâŋgom moliniŋgâbi. Zen Anutuŋâ ziŋgiri mân dâp uap. Zen a kâmutŋâ kâmutŋâ kâsa otŋiŋgâme. ¹⁶ A hân nâin gokŋâ den siŋgi âlip nâŋgâbe sâm pâke kwatziŋgâme. Hân nâin gokŋâ zen Kembugât siŋgi a upigât âkonziŋgap. Tosaziŋâ târokwap utne patâ oi tosaziŋgât op Anutugât kuk zo zengâren âsageziŋgap.

Paulo zâk zengât op umŋâ sisiwalon oip.

¹⁷ Bukurâp, nen zâmbam gam narâk zi mandu yatâ op ândiwen. Sâkniŋandâ ziren mâik nâi ândien. Umniŋâ ko zen sot tap ziŋgitnatkât otŋiŋgap. ¹⁸ Oi zo ga ziŋgitnatkât sâwen. Oi Paulo, nâ narâk nâin nâin gâbam ua Sataŋŋâ mâtâp pâke kwap gâip. ¹⁹ Kambu Yesuŋâ gâi ko nen mâtenjan kin wan mo wangât sâtâre utnatkât nângen. Nen zengâren gam nep tuugindâ bonjâ âsageip, zorat

sâtâre utnat. ²⁰ Zengât op sâtâre sot umâlip upmen.

3

Paulonâ Timoteo sângongui arip.

¹ Net zengât nângâm kwâkâ op net nîknîk Ateņ kamânân tâtat sâwet. ² Oi net Timoteo sângongoitâ zengâren gâip. Zâk bukuniņâ Anu-tugât nep a ândim Kristogât siņgi âlip sâmap. Zâkņâ zengâren gam nângâm pâlâtânziņ mem kâtikņan kwâpam gaap. ³ Zen sâknamân ândimņâ loribegât yatâ urâwen. Zen nâņge. Siņgi âlip zo sândukņâ ândim nângânatkât mân sâm niņgip. ⁴ Nen zen sot ândim den kânņan itâ dâzângowen, “Nen sâknam nângâm ândinat.” Den sâwen, zo yatik âsageip, zo nâņge. ⁵ Sarâ mariņandâ kâitzânġoi nep zengâren tuuwen, zo bon buņ opapkât umnâ girem oi ândiandâ mân dâp oi a zo sângungua gaap. Siņgi âlip dâņ mem ândie mo mân mem ândie, zorat ek nângâbapkât gâip.

Timoteo zâk âburem gâip.

⁶ Narâk ziren ko Timoteo zâk âburem gam nângâm pâlâtân sot buku orotziņangât den siņgi dâtnânġoip. Oi zen neņgât doņbep umâlip nângâme. Oi nen ziņgitnat sâmen. Zengoot yatik nen niņgitnatkât sâme. ⁷ Bukurâpniņâ, nen ziren sâknam kwâkņan ândim zengât nângâm kwâkâ op umniņ gwârâ oip. Nen yata ândimņâ nângâm pâlâtânziņangât siņgi nângâm umniņ diim gei ândien. ⁸ Zen yatâ op Kembu sot pâlâtân op kâtigem ândine umniņ diim gei ândinat.

Kembugât den zengâren zimbapkât Paulonâ ninâu sâip.

⁹ Zengât op Anutu mâtenan umâlip patâ nângâmen. Oi Anutu sâiwap patâ dukoindâ dâp upap. ¹⁰ Nen zengâren ga zingitnâ Kembugât den nâmbutnâ tânzângomnâ târokwap zingânatkât âsâbân ninâu kâtiknâ sâmen. Nângâm pâlâtânzinâ nâiyân pâton opapkât gwârâ uan. ¹¹ Oi Zorat Anutu Ibâniñâ sot Kembuniñâ Yesu zikñak diiniñgi zengâren gânat. ¹² Zengâren ko Kembunâ tânzângoi buku op ândime, zo târokwap op zâine gwâlântensâi ziiñâ sot a nâmbutnâ zen buku upi. Nen yatik zengât upmen. ¹³ Oi Anutuñâ tânzângoi umziñ mân loribap. Oi Kembuniñâ Yesu, zâk sot siñgi a târâraknâ, zen sot gâi zen Anutu Ibâniñangât mâtenan um salek, tosaziñ buñ kinbi.

4

Um sumun buñ, um salek ândibi.

¹ Bukurâpnâ, Kambu Yesu sot pâlâtân op den nâi sa nângânek. Zen ândi mâmanziñ kubik ândine zingiri âlip upap, zorat dâzângowen. Oi zen yatik op ândime. Zo yatik târokwap op zâibi.

² Nen Kambu Yesugât sâtkât den dâzângowen, zorat mân kwakme. ³ Anutuñâ itâ sâmap, “Bâliñâ birâm um salek ândibi.” Oi zorat sa nângânek. Zen lañ mâman a ambân, zengât mâtâp mân lânbi. ⁴ Zen nâi zikñik zikñik Anutugâren târârak ândim zikñâ ambinñik mem galem upap. ⁵ Um kâtik a zen Anutu mân nângânangâm âkñâleziñangârâk ambân

laŋ minziŋgâm birâziŋgâme. Zen zo yatâ mân upi. ⁶ Njâi zâk danŋon walâm bukuŋanŋâren kâmbu oi Anutuŋâ zorat hâuŋâ pindâbap. Den girem zo mârumŋan sâm muyagem dâzâŋgowen. ⁷ Nen um sumun ândinatkat buŋâ, um salek ândinatkat Anutuŋâ diiniŋgip. ⁸ Zorat ŋâi zâk den zo birâbap zo ko agât den buŋâ, Anutuŋât den zo birâbap. Anutuŋâ Tirik Kaapum umziŋan pâmap, zo birâbap.

Um kânok op ândim nep tuunat.

⁹ Kembu zikŋak buku upigât den umziŋan pâmap. Zorat zen buku upigât den doŋbep mân sâm kulemgunat. ¹⁰ Oi zen Makedonia hân dâp Yesugât kâmut zen buku op ândime. Zen yatik op târokwap ândine gwâlântensâbapkât dâzâŋgowen. ¹¹ Oi den itâ sâm dâzâŋgowen, “A ambân âkon op yen tap den laŋ sâlâpkume, zen yatâ mân upi. Zen ziŋanŋât nânŋâne gigiŋâ oi bitziŋandâ nepziŋâ tuum kâtigem ândibi.” ¹² Zen bitziŋandâ nepziŋ tuum kâtigem ândim sambe kwâkŋan ândim mân kwakpi. Oi um kâtik a ziŋâ orot mâmeziŋ zo ekŋâ hurat kwatziŋgâbi.

Yesu gâbapkât den.

¹³ Bukurâpnâ, zen muwe zengât a um kâtik ziŋâ isem umbâlâ upme, zo yatâ upegât dâzâŋgonâ. ¹⁴ Nen, Yesu mom mumuŋan gâbâ zaarip, den zo nânŋâm itâ nânŋânat, “Yesu mom zaarip, zorat Anutuŋâ zâkkât kâmut op muwe, zo mânŋiziŋgâm diiziŋgâm zâibap.” ¹⁵ Oi ŋâi zi Kembugât den dâzâŋgonâ. Hânân wâgân ândeindâ Kembuŋâ gâbap, narâk zoren niŋâ a muwe, zo mân kândom

otziŋgâm zâinat. ¹⁶ Narâk zoren Anutugât lâmun kwamit sot Kembangât den kwamit sot sumbem a patâgât den kwamit âsagei Kembunâ sumbemân gâbâ gem gâbap. Gem gâi Yesu sot pâlâtân op muwe, zen kândom op zaatpi. ¹⁷ Zaatnetâ bet wâgân ândinatnâ nen minduniŋgâm zenŋâren târokwatniŋgâm unumunumân diiniŋgâm zari sumbem kabâŋan Kambu sot kândiangânat. Oi Kambu sot ândim zâimânat. ¹⁸ Zen den zo sâm âragum nâŋgâm umziŋ diim gei ândibi.

5

Kembangât narâk kek mâte upap.

¹ Bukurâpnâ, narâkŋangât den zo wangât donbep kulemgum ziŋgânat? ² Ziŋak itâ nâŋgâme, “Mân nâŋgâm ândine kâsâziŋ nâtigân game yatik Kembangât narâk patâ zo mân nâŋgindâ âsagibap.” ³ Oi a zen âlip lumbenân ândinat sâne narâk zorenâk tâmbetagoagoŋ zo muyageziŋgâbap. Ambân kâmbonoot nâi, zâk katep âsaâsagiŋ narâkŋâ mân nâŋgi âsagibap, zo yatâ âsagibap. A aksik zenŋâren zo yatâ muyagibap. ⁴ Zen ko nâtâtigân mân ândime. Zorat zen narâk zo âsagibabân kâsa ziŋâ game yatâ gâi mân kwakmak upi. ⁵ Zen âsakŋâ sot maagât kâmut op ândie. Zen nâtik sot nâtâtikkât kâmut bunâ.

Narâk mân nâŋgengât um gwâlâ op nebân ândinat.

⁶ Zorat a nâmbutnâ ziŋ uman zine zen zo yatik mân zimbi. Nen galem oraŋgâm um wâgân ândinat. Um gulip mân utnat. ⁷ Uman zânze,

zen nâtik uman zime. Too kâtik nem um gulip upme, zen yatik nâtigân too nem bâliņ top top muyagime. ⁸ Nen ko sirâmgât sinġi op ândienġâ umniņ galem op ândinat. Oi nâņgâm pâlâtâņ sot buku orotġâ, zorâņ kâmbamġât hâmbâniņ upap. Oi kubikġâ diiniņġamap, zorat nâņġânat. Zorâġâ kâmbamġât irâmarâkniġâ oi akum ândinat.

⁹ Zo itâġât. Anutuġâ neņġât kukġaņġât sinġi mân sâip. Kembuniġâ Yesu Kristoġâ kubikniņġi zâkkât sinġi utnatkât sâmap. ¹⁰ Zâkġâ neņġât op moip. Zorat nen momġâ mo gwâlâ ândim zâk sot pâlâtâņ utnatkât yatâ oip. ¹¹ Zorat zen sinġi âlip mem kâtigem ândibigât dâzâņgone âragwârugu op ândibi. Zen zo upme, zo yatik op ândibi.

A sâtġâ hurat kwatziņġâm a nâmbut tânzâņgobi.

¹² Bukurâpnâ, nen den kâtikġâ nâi dâzâņgonâ. Zenġâren sâknam nep tuume sot Kembugât kâmurân patâziņ op ândime, zen hurat kwatziņġâbi. Zen den dâzâņgome, zo zenġât sâtziņ lubi. ¹³ Zen nepziņġât op buku otziņġâm nâņġâziņġâne zâibap. Oi zen um lumbe op ândibi.

¹⁴ Bukurâp, nâ kindap pâroņ den dâzâņgua nâņġânek. A konam ândime, zen girem dâzâņgobi. Sinġi âlibân lorem ândie, zo tânzâņgobi. Oi bâbâ lolot ândime, zen yatik tânzâņgobi. Zo yatâ a otziņġâm ândim um taan mân nâņġâbi.

¹⁵ Bâliņ otziņġâne hâuġâ mâkâbegât galem oraņġâm ândibi. Ziġâ sot a nâmbutuġâ zen kut nâi nâi âlipniġik oraņġâm ândibi. ¹⁶ Sâtâre op ândibi. ¹⁷ Âsâbâņ ninâu sâm ândibi. Mân birâbi. ¹⁸ Kut

ñai ñai zenğâren âsagei sâiwap sâbi. Zo Yesu Kristogât op sâbigât Anutuñâ sâm ziğgap.

¹⁹ Tirik Kaapumgât kârâp zo mân lâmuñbi. Kaapumgât den mân kwâkâbi. ²⁰ Anutugât den zo sapsune nângâne yenñâ mân upap. ²¹ Den zo nângâm kâsâpkubi. Âlipñâ oi mem ândibi. ²² Bâliñâ top topñâ zo birâbi.

Mâsop den.

²³ Lumbeñâ mariñâ, Anutu, zikñak sanğonziğgâm kubikziğgi um salek op nanğâbi. Oi kaapum sot um dâpziğ sot sâkziğ hâlâlu zeî Kembu Yesu Kristo, zâkkât takâtakâñan tosaziğ buğ kinbi. ²⁴ Gâsuziğgiğñâ sâi kâtigemap, zâk zorat nep tuum nanğâbap.

²⁵ Bukurâp, zen neğgât op ninâu sâbi.

²⁶ Yesugât kâmut zen Kembangât op buku buku op luyangâbi.

²⁷ Nâ Kembangât mâteñan dâzângobâ. Zen ekap zi Yesugât kâmut aksik sâlâpkum ziğgâne nângâbi.

²⁸ Kembuniñâ Yesu Kristo, zâkñâ tânzângoi um lumbe zenğâren zimbap.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1